

ZINOŠS JELGAVNIEKS = PASARGĀTS JELGAVNIEKS

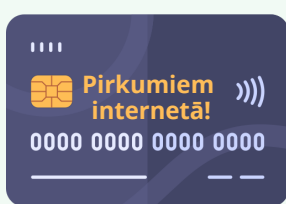
civilā aizsardzība/kiberdrošība/datū aizsardzība

Tuvojas decembris, kad aktīvāk iepirkšimies veikalos un tirdziņos, arī internetā, iegādājoties Ziemassvētku dāvanas. Iepērkoties "aci pret aci" esam gana modri, taču virtuālo piedāvājumu vilinošās "pēdējā brīža" akcijas, košās krāsas un atlaides nereti slēpj krāpniecības mēģinājumus, ko steigā un priekā par izdevīgo piedāvājumu varam nepamanīt. Vai esi drošs, ka atpazīsi aizdomīgus piedāvājumus un pasargāsi sevi no zaudējumiem? **Jelgavas Digitālais centrs ir apkopojis "TOP 6" ieteikumus, kam jāklūst par ikdienas paradumiem, ja iepērcies tiešsaistē.**

IETEIKUMU "TOP 6"

1 Parūpējies par drošu maksāšanas veidu

Izgatavo atsevišķu bankas karti, ko lietosi tikai pirkumiem internetā. Kartē ieskaiti nelielas naudas summas, ko plāno tērēt iecerētajiem pirkumiem, bet algu un uzkrājumus glabā citā kontā, kas nav sasaistīts ar konkrēto maksājumu karti.

2 Neklikšķini uz aizdomīgām saitēm un e-pasta vēstuļu pielikumiem

Pirmssvētku laikā krāpnieki ļoti aktīvi izsūta ziņas, it kā tās nāktu no populāriem veikaliem, piegādes servisiem vai bankām — ar atsaucēm uz atlaidi, pasūtījuma piegādes adreses problēmu vai sūtījuma kavēšanos. Ziņojumos ir saīsinātas saites vai pievienoti "rēķini", kas aizved uz viltus piekļuves lapām, kur tiek zagtas paroles un maksājumu dati. Lai neklūtu par krāpnieku upuri, nedrīkst klikšķināt uz aizdomīgām saitēm, kas atrodas šādos e-pastos vai īsziņās.

3 Pievērs uzmanību pārspīlēti izdevīgiem piedāvājumiem

Piemēram, 85% atlaide īpaši vērtīgai precei nešķiet reāls piedāvājums. Apdomā vai nepieciešams šādu piedāvājumu atvērt un mēģināt iegādāties preci, ievadot e-veikala vietnē savus maksājuma datus. Pievērs uzmanību vai piedāvājums nemudina uz steidzamu rīcību – tas noteikti ir aizdomīgi. Parasti krāpnieki mudina rīkoties steigā un emocijās, lai potenciālajam upurim nav laika apdomāt savu rīcību un iespējamās sekas.

4 Iepērcies tikai zināmos un pārbaudītos interneta veikalos

Krāpnieki veido vizuāli līdzīgas populāru e-veikalu vietņu kopijas ar izdevīgiem piedāvājumiem. Parasti šiem viltus e-veikaliem ir atšķirīgas vietņu adreses. Pērkot preci krāpnieku izveidotā e-veikalā, pēc maksājuma veikšanas prece vai pakalpojums netiek piegādāts, vai tiek pieprasītas papildu izmaksas. Vienmēr svarīgi pārbaudīt saites atbilstību, kā arī e-veikala kontaktinformāciju un reputāciju.

5 Īpaši izvērtē piedāvājumus, ko pamani sociālajos tīklos. Never vaļā nezināmus QR kodus

Krāpnieku radītie e-veikali bieži tiek reklamēti tieši sociālajos tīklos. Pat, ja sociālais tīkls garantē Tavu datu drošību, tas nenožīmē, ka tiek garantēta visa piedāvātā satura atbilstība. Kad krāpnieciskais saturs būs pamanīts, to noteikti dzēsīs, bet līdz tam – svarīgi neklikšķināt uz aizdomīgām reklāmām un neuzsākt komunikāciju ar nepārbaudītiem pārdevējiem. Ja saņem aizdomīgi vilinošu piedāvājumu, pārbaudi pārdevēja reputāciju. Bieži vien krāpnieki e-vidē izmanto arī QR kodus, ko noskenējot, cilvēks tiek automātiski novirzīts uz krāpnieku radītu saiti. Neskenē QR kodu, ja neesi pārliecināts par tā izveidotāju.

6 Pārliecinies par labdarības akciju patiesumu

Ziemassvētku noskaņojums raisa cilvēkos vēlmi palīdzēt, tāpēc gada nogalē mēdz aktivizēties arī krāpnieciskas labdarības kampaņas. Emocionāli aicinājumi var likt ziedot, taču ziedojumi var nonākt krāpnieku kontos. Pirms ziedojuma veikšanas pārbaudi organizācijas oficiālo mājaslapu un kontaktus.

ATCERIES! Ja ir aizdomas, ka esi kontaktā ar virtuālajiem krāpniekiem, paziņo CERT.LV:

-par krāpnieciskiem zvaniem, e-pastiem un viltus reklāmām sociālajos tīklos raksti: cert@cert.lv vai zvani +371 67085888;
-krāpnieciskās īsziņas (SMS) un WhatsApp ziņas pārsūti uz numuru +371 23230444 (ņem vērā - konkrētais tālruna numurs paredzēts tikai ziņu pārsūtīšanai nevis sarunām. SMS pārsūtīšanas izmaksas tiks piemērotas saskaņā ar izmantotā teleoperatora tarifiem).

!!!Aktivizē DNS ugunsmūri savā datorā un viedtālrunī: <https://dnsmuris.lv/>, meklē informāciju cert.lv

LAI DROŠA IEPIRKŠANĀS UN PATĪKAMĀM EMOCIJĀM BAGĀTS SVĒTKU GAIDĪŠANAS LAIKS!

